

EDITORIAL

Periodikum je tiskovina, jež vychází v pravidelném intervalu. Vychází sice opakovaně, — nikoli však věčně. Stojíme nad zánikem jednoho periodika a u zrodu nového.

Sborník prací filosofické fakulty, řada G — sociálněvědná počal vycházet v roce 1957. Vycházel jednou ročně (zvláště těžké doby přežíval v dvou- i trojčíslech) a dožil se 36 ročníků. Na časopis je to úctyhodný věk, zejména uvážíme-li, jaké to vědy pěstoval a co všechno se za tu dobu s naší společností událo.

Jak se měnily režimy, měnila se i redakce a měnil se i obsah časopisu. Po řadu let střídali se dokonce ve vydávání časopisu sociologové s pracovníky Ústavu marxismu leninismu, kteří v něm pěstovali vědecký komunismus. Pracovníci to byli nepřilíhš pracovití. Své pořadí na uspořádání čísla sice hájili, ale rukopisy nedodávali a nedodávali. A když dobře uleželé rukopisy sociologické konečně dostaly šanci, čekalo je ještě bedlivé ideologické prozkoumání na KV KSČ (ať udržuji v paměti zkratky) a tak se *Sborník prací* tiše transformoval v „archiv“ prací... To všechno nemohlo nemít vliv na povahu periodika a na postoje odborné veřejnosti i autorů samých k němu.

Říká se, o mrtvých jen dobré a *Sborník* právě pohřbíváme. K jeho cti můžeme uvést, že nikdy neměl, alespoň ve své řadě sociologické, cynického anebo režimu podbízivého redaktora. Ti, kdo ho řídili, i v nejtemnějších dobách houževnatě usilovali zařazovat jen články profesionálně poctivé a věcně přínosné. Že někdy v nekonečném handrkování skončili s rukopisem, který je dnes už jen dokumentem doby, je samo dokumentem doby. Ve *Sborníku* však vyšla řada věcí, které by tehdy jinde vyjít nemohly. Pomáhaly oboru projít údolím smrti. Také proto udržovali jsme *Sborník* po léta ve stínu (v šedé zóně, jak se dnes říká), a kolportovali ho spíše mezi přáteli a známými než s obvyklou publicitou. Byla to tiskovina režimem povolená a kontrolovaná, ale jak režim degeneroval, kontrolovaná stále nedbaleji. Opatřovala autora velkomyslně balíkem separátů, které se daly adresně rozesílat. Posílala se také do ciziny — proto se tu v osmdesátých letech tolik statí tisklo v angličtině.

Okamžitá změna *Sborníku* nepatřila proto ani v uplynulém pětiletí k prioritám naší vlastní transformace. Jeho čas však nadešel, *Sborník* skončil svou dlouhou cestu vloni, tedy ročníkem 1995. Navazuje na něj nový časopis, který právě držíte v ruce, nově vzniklé periodikum, nazvané *Sociální studie*. Zachovává si po svém předchůdci roční periodicitu, redaktora, domicil i základní kádr autorů. Je ale rozhodnut měnit obsah, aby lépe odpovídal možnostem a požadavkům doby. Chce se cílevědomě ucházet o své místo na trhu českých sociologických periodik. Končí s uzavřeností vnějšímu světu a životem v šedé zóně. Otevírá se autorům celé české sociologické obce a zve je ke spolupráci. Opřen o multidisciplinaritu svého vydavatele, *Školy sociálních studií* v Brně, chce rozšířit úhel své pozornosti i na problémy politologické, články ze studií masmediální teorie a mohl by pokrývat i potřebu teoretického časopisu pro sociální a veřejnou politiku, než se vynoří specializovaný žurnál. Budeme, zkrátka, dělat co umíme a až zas někdo bude na časopis psát nekrolog (a věru neočekáváme, že teprve až po dalších 35 ročnících), nechceme mu poskytnout šanci k příliš útrpnému komentáři.

První číslo obsahuje celkem pět statí. V té úvodní Jan Keller připomíná desáté výročí pojmu „riziková společnost“, jímž Ulrich Beck výrazně přispěl k percepci tzv. ekologické problematiky společenskou vědou. Následuje studie Ladislava Rabušice analyzující některé aspekty rodinného chování u nás v současnosti. Radim Marada v příspěvku z oblasti na pomezí sociologie vědění a politologie zkoumá vybrané klasické pojmy této disciplíny. Libor Kysučan z Palackého univerzity v Olomouci se zabývá problematikou uměřenosti a skromnosti v antické literatuře jako příspěvkem do debaty o alternativních hodnotách.

Konečně Vlado Krivý z Akademie věd Slovenské republiky se zamýšlí nad sociálně kulturními determinantami současného vývoje na Slovensku. Jeho příspěvek je upomínkou na loňské setkání českých a slovenských sociologů na neutrální půdě moravského sklípku.